

STORTINGET

Innst. 430 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 69 L (2021–2022)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i arveloven (digitalt skifte av dødsbo)

Til Stortinget

Sammendrag

Kommunal- og distriktsdepartementet fremmer med dette et forslag til ny § 88 a i lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte (arveloven). Bestemmelsen skal legge til rette for effektive og brukervennlige digitale prosesser og tjenester for skifte av dødsbo.

Forslaget gir grunnlag for offentlige digitale tjenester for skifte av dødsbo og hjemmel til å fastsette forskrift om slike tjenester og for behandling av personopplysninger. Videre foreslås det å gi en hjemmel for deling av opplysninger uten hinder av taushetsplikt for å kunne utføre oppgaver som følger av arvelovens tredje del.

Forslag om å etablere offentlige tjenester for digitalt skifte av dødsbo vil ha konsekvenser for innbyggere, virksomheter, domstolene og forvaltningsorganer. Tjenestene ventes å gi samfunnsøkonomisk gevinst i form av redusert belastning og betydelige tidsbesparelser for arvinger, og det antas at de kan gi økt effektivitet og bedre oppgaveløsning i virksomhetene, domstolene og forvaltningen.

Departementet mener at digitalisering kan bidra til økt tillit gjennom åpenhet. Videre vil digitaliseringen påvirke økt ivaretagelse av personvern og informasjonssikkerhet, blant annet gjennom å erstatte dagens papir-

skjema med digitale tjenester og tilgangskontroll tilknyttet disse.

Proposisjonen fremmes i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wettrhus Thorsvik, viser til Prop. 69 L (2021–2022) Endringer i arveloven (digitalt skifte av dødsbo), fremmet av Kommunal- og distriktsdepartementet i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet.

Komiteen viser til at det i proposisjonen fremmes forslag om ny § 88 a i lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte (arveloven). Komiteen viser til at forslaget gir grunnlag for offentlige digitale tjenester for skifte av dødsbo, hjemmel til å fastsette forskrift om slike tjenester og for behandling av personopplysninger, samt hjemmel for deling av opplysninger uten hinder av taushetsplikt for å kunne utføre oppgaver som følger av arvelovens tredje del. Komiteen merker seg at endringen er forventet å gi samfunnsøkonomisk gevinst i form av redusert belastning og betydelige tidsbesparelser for arvinger.

Komiteen mener forslaget om ny § 88 a legger til rette for effektive og brukervennlige digitale prosesser og tjenester for skifte av dødsbo. Forslaget innebærer at det åpnes for digital samhandling mellom arvinger, domstolen, forvaltningen, offentlige virksomheter og private virksomheter. Komiteen viser til at dette blant annet gjelder deling, behandling og sammenstilling av personopplysninger, taushetsbelagte opplysninger og andre opplysninger, i og mellom innbyggere, private virksomheter, forvaltningen, offentlige virksomheter og domstolen i forbindelse med skifte av dødsbo. Komiteen peker på at det ikke eksisterer et regelverk for slik samhandling i dag, og at den teknologiske utviklingen gir grunn til å vurdere nye og digitaliserte løsninger, også på området dødsfall og arv.

Komiteen viser til at bestemmelsens saklige virkeområde i utgangspunktet er begrenset til lovens tredje del, men merker seg at også oppgaver som er nødvendige for å utføre oppgaver etter lovens tredje del mv., er forutsatt omfattet av bestemmelsens virkeområde, jf. Prop. 69 L (2021–2022) side 15 første spalte.

Komiteen viser til at arveloven anses med enkelte unntak som en teknologinøytral lov, og understreker betydningen av at endringen ivaretar både kjente og ukjente brukerbehov. Komiteen understreker også viktigheten av at det fortsatt skal være mulig å opprettholde manuelle prosesser, slik at rettighetene til borgere uten digital kompetanse ikke forringes.

Komiteen mener det bør være et mål at offentlige tjenester oppleves sammenhengende og helhetlige av brukerne, uavhengig av hvilke offentlige virksomheter som tilbyr dem. I dag er det ofte slik at brukerne må forholde seg til flere tjenester fra ulike virksomheter når de skal få dekket sine behov eller løst sine oppgaver. Komiteen mener dette arbeidet med utvikling av sammenhengende tjenester innenfor syv utvalgte livshendelser er viktig. «Dødsfall og arv» er en av de syv livshendelsene. Endringene regjeringen foreslår i denne proposisjonen, vil legge til rette for at det blir mer oversiktlig for ulike aktører å håndtere «dødsfall og arv». Komiteen ser derfor positivt på lovforslaget fra regjeringen og støtter endringene som er foreslått i proposisjonen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i arveloven (digitalt skifte av dødsbo)

I

I lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte skal ny § 88 a lyde:

§ 88 a *Digitalt skifte av dødsbo*

Oppgavene som følger av lovens tredje del, kan utføres gjennom offentlige tjenester for digitalt skifte av dødsbo. Departementet kan gi forskrift om offentlige tjenester for digitalt skifte av dødsbo, bruk av infrastruktur, innhenting og formidling av opplysninger på vegne av bruker mv.

Departementet kan gi forskrift om nødvendig behandling av personopplysninger i forbindelse med digitalt skifte av dødsbo etter første ledd, blant annet om behandlingsansvar, formålet med behandlingen, automatiserte avgjørelser, deling, lagring, adgangen til viderebehandling, retting og sletting.

Departementet kan gi forskrift om utlevering av opplysninger til offentlige myndigheter for bruk til statistikkformål.

Så langt det er nødvendig for å utføre oppgaver som følger av lovens tredje del, kan offentlige og private virksomheter, domstolene og forvaltningsorganer uten hinder av taushetsplikt dele opplysninger i forbindelse med gjennomføring av digitalt skifte av dødsbo. Departementet kan gi forskrift om plikt til å dele opplysninger uten hinder av taushetsplikt, og om at enkelte opplysninger ikke skal kunne deles etter første punktum.

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i justiskomiteen, den 24. mai 2022

Per-Willy Amundsen

leder

Ingunn Foss

ordfører